

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2017. május 19.

FÖLDRAJZ

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a javításhoz

Ha egy feladatnak a javítási-értékelési útmutatóban nem szerepelő szinonim megoldása is van, a válasz elfogadható, például:

Koreai Köztársaság – Dél-Korea; rétegvulkán – sztratovulkán.

Azoknál a feladatoknál, ahol a lehetséges helyes válaszok számánál a vizsgázó több megoldást ad meg, felesleges elemenként 1 pontot kell levonni, de az adott (rész)feladatra 0 pontnál kevesebb nem adható.

A helyesírási hibát tartalmazó, de egyértelműen értékelhető földrajzi nevek (topográfiai fogalmak) esetén jelölje a hibát, de ezért pontot ne vonjon le.

1. FELADAT**a)**

Síkvetület, kúpvetület, hengervetület

1+1+1 pont

*Megjegyzés: a fogalmak sorrendje nem számít.***b)** Területtorzulás, szögtorzulás

1+1 pont

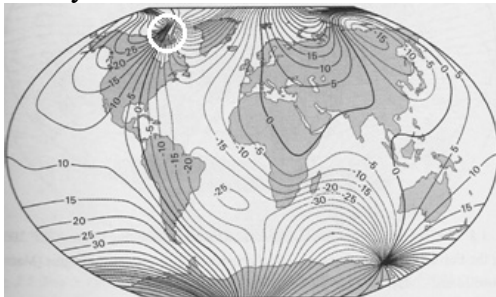
*Megjegyzés: a fogalmak sorrendje nem számít.***c)** λ : földrajzi hosszúság

1 pont

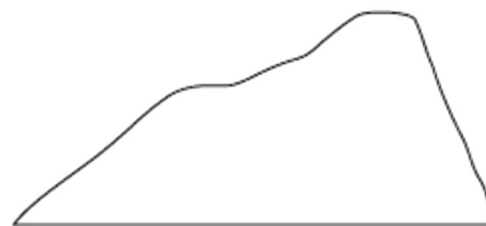
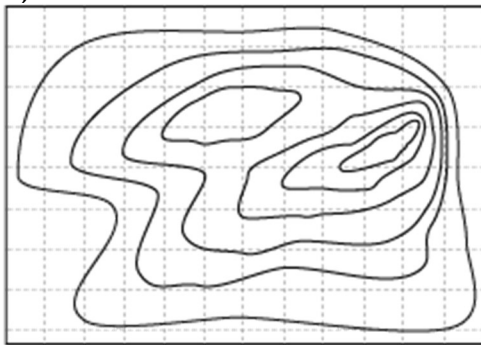
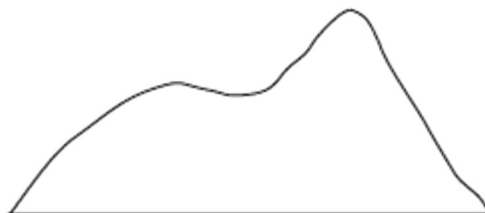
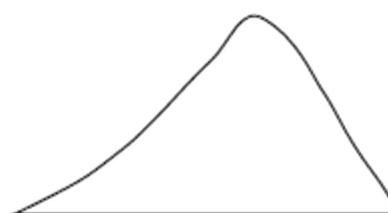
 φ : földrajzi szélesség

1 pont

1 pont

d) A helyes bekarikázásA mágneses és a földrajzi északi irány 10° -kal tér el (kelet felé) egymáshoz képest.

1+1 pont

*Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.***e)****B****A****C***Minden jól elhelyezett betű 1 pont.***Összesen 13 pont**

2. FELADAT**a)**

1. Fotoszféra	1 pont
2. Sugárzási zóna	1 pont
3. Kromoszféra	1 pont
4. Mag	1 pont
5. Napkorona	1 pont

5 pont

b)

1. Napfolt(ok)	1 pont
2. Fotoszféra	1 pont
3. 11 / kb. 10 év	1 pont

3 pont

Összesen 8 pont**3. FELADAT****a) Középidő**

1 pont

1 pont

b) 3.; 2.; 1.

1 pont

Megjegyzés: csak hibátlan sorrend esetén jár a pont.

1. Kréta	1 pont
2. Jura	1 pont
3. Triász	1 pont

4 pont

c)

A: Pangea	1 pont
B: Panthalassza	1 pont
C: Tethys	1 pont

3 pont

d)

1. Észak-Amerika (Észak-Amerikai-lemez)
2. Európa (Európai-lemez)
3. Kaledóniai
4. Gondwana / ősi déli kontinens
5. Ázsia (Ázsiai-lemez) / Laurázsia
6. Variszkuszi

Megjegyzés: az 1. és a 2. név felcserélhető! Minden helyes kiegészítés 1 pont.

6 pont

e)

Lauráziára	1 pont
Gondwanára	1 pont

Megjegyzés: a sorrend nem számít.

2 pont

- f) F és G:** Közeledtek egymáshoz / összekapcsolódtak
H: Közeledett Ázsiához / összekapcsolódott Ázsiával.
 A Himalájájához.

3 pont

Összesen 19 pont

4. FELADAT

- a)
A: Sarki szelek	irányuk: északkeleti	1+1 pont
B: Nyugatiás szelek	irányuk: nyugati(as) / délnyugati(as)	1+1 pont
C: Passzátszelek	irányuk: északkeleti	1+1 pont
-
- b) Golf-áramlás / Észak-atlanti-áramlás 1 pont
- c)
1: A kontinensek alakja, kiterjedése	1 pont
2: A Coriolis-erő / a Föld forgásának kitérítő ereje	1 pont
- Megjegyzés: a sorrend nem számít.*
-
- d)
- A folytonos vonallal jelöltek: meleg tengeráramlás 1 pont
A szaggatott vonallal jelöltek: hideg tengeráramlás 1 pont
A folytonos vonalú nyilak az Egyenlítő felől a sarkvidékek irányába való mozgást jelölnek, ezért ezek a környezetükhöz képest melegebb vizet szállítanak. 1 pont
Megjegyzés: a hideg áramlás szempontjából megfogalmazott válasz is elfogadható. A hasonló tartalmú, másképp megfogalmazott válasz is elfogadható.
Fűtik a kontinensek partvidékét. / A meleg tengeráramlások pozitív hőmérsékleti anomáliát okoznak. 1 pont
-
- e) Mert a déli félgömbön a délebbi a területeken már nincsenek kontinensek, amelyek eltérítenék az áramlásokat. 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
Kelet felé / nyugatról kelet felé / keleti irányba 1 pont
-

Összesen 15 pont**5. FELADAT**

- 1.
- a) A Föld Nap körüli keringése. /keringés 1 pont
Fokváros a déli, Kairó pedig az északi félgömbön található / ellentétes félgömbön vannak. 1 pont
-
- b)
1. D
 2. C
 3. A, B
 4. C
- Minden helyes válasz 1 pont.*
Megjegyzés: a lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár, de 0-nál kevesebb pont nem adható.
-

2.

a) A Föld tengely körüli forgása.

1 pont

1 pont

b) Délben / deleléskor

1 pont

Ekkor érkeznek legnagyobb szögben a napsugarak a felszínre.

1 pont

Mert a levegő a földfelszín közvetítésével melegszik fel, ami késlelteti a levegő felmelegedését.

1 pont

3 pont

c) 14-16 óra között / 15 óra körül

1 pont

Mert a kisugárzást a felszín által kibocsátott hősugárzás (a felszín hőmérséklete) határozza meg, és a felszín felmelegedéséhez időre van szükség.

1+1 pont

Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Napnyugta és napkelte között / 18 óra után és 6 óra között (az ábra alapján)/ az éjszaka folyamán

1 pont

4 pont

d) A hőmérséklet növekedésével nő a levegőbe maximálisan befogadható vízgőz mennyisége, tehát csökken a viszonylagos vízgőztartalom.

1 +1 pont

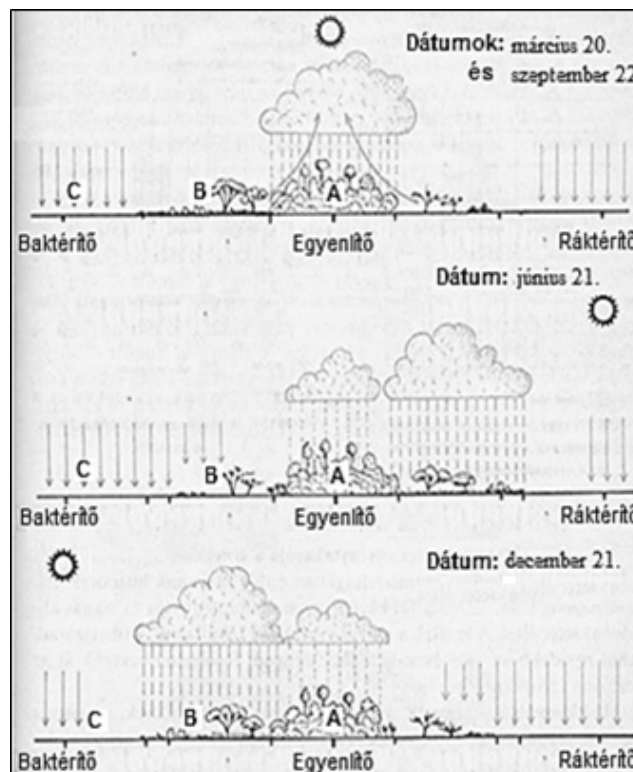
Megjegyzés: a hőmérséklet csökkenése szempontjából megfogalmazott válasz is elfogadható. Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

2 pont

6. FELADAT

Összesen 17 pont

a)

Minden időpont helyes beírása 1 pont.

1+1+1+1 pont

Megjegyzés: március 21., június 22., szeptember 23. és december 22. is elfogadható.

4 pont

b)

- A: Egyenlítői öv 1 pont
 B: Átmeneti öv 1 pont
 C: Térítői öv 1 pont
- 3 pont**

c)

- (Egyenlítői öv) 1 pont
 (Átmeneti öv) 1 pont
 (Térítői öv) 1 pont
- 3 pont**

d) Egész éven át a passzát szélrendszer felszálló ága uralkodik a területen. 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

e) Száraz évszak**f)**

Öv betűjele	Természetes növényzete	Jellemző talajtípusa	Táj neve
A	esőerdő	trópusi vörösföld	Kongó-medence, Amazonas-medence
B	szavanna		Brazil-felföld
C	sivatagi / szárazságtűrő növényzet	sivatagi vázталaj	Atacama

Minden helyesen beírt fogalom 1 pont.

g) Megtalálható az f) pont táblázatában a táj neve oszlopban.

Megjegyzés: a lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár, de 0-nál kevesebb pont nem adható.

h)

1. N 1 pont
 2. N 1 pont
 3. N 1 pont
 4. Cs 1 pont

Összesen 25 pont

7. FELADAT

- a) A nagyváros és vonzáskörzetének település-együttesét. 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható. 1 pont
- b) Bekarikázva: C 1 pont
1 pont
- c) Bekarikázva: C 1 pont
1 pont
- d) (Napi) ingázás / napi munkába járás 1 pont
1 pont
- e) 2008-ban / 2008-2009 között 1 pont
1 pont
- f) Budapesten 1 pont
 Indoklás: fokozatosan csökken a kitelepülés, ezzel szemben nő a fővárosba történő visszatelepülés. 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható. 2 pont
- g) Bekarikázva: 1. 1 pont
1 pont
- h) Alvóváros / alvótelepülés 1 pont
1 pont
- i) 8 pont
 1. H
 2. I
 3. H
 4. I
 5. I
 6. I
 7. H
 8. I
Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 17 pont**8. FELADAT**

- a) Velence 1 pont
 mert (az idegenforgalmi központ ugyan, de) nem vallási központ 1 pont
 míg a többi egy világvallás szent helye /vallási, turisztikai központ / 1 pont
3 pont
- b) Mesztic, 1 pont
 mert az az europid és az indián népesség keveredéséből kialakult népcsoport / 1 pont
 rassz 1 pont
 míg a többi nagyrasz / külön emberfajta / önálló emberfajta 1 pont
3 pont
- c) OECD 1 pont
 mert az egy sok országot tömörítő gazdasági együttműködés 1 pont
 míg a többi az ENSZ szakosított szervezete 1 pont
3 pont

- d) Eurorégió 1 pont
mert az az unión belül kisebb térséget felölelő együttműködés 1 pont
míg a többi az integráció fejlődésének szakasza. 1 pont

3 pont

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott, illetve más földrajzi elven alapuló helyes megoldás is elfogadható.

Összesen 12 pont

9. FELADAT

Fogalom		Ellentétpárja
<i>konjunktúra</i>	↔	dekonjunktúra
<i>államosítás</i>	↔	privatizáció
<i>deficit</i>	↔	szufficit / többlet
<i>gazdasági liberalizmus</i>	↔	protekciónizmus / állami irányítás
<i>önellátó gazdaság</i>	↔	exportorientált gazdaság / importra szoruló gazdaság / nyitott gazdaság
<i>tervutasításos gazdaság</i>	↔	piacgazdaság

Minden helyesen megnevezett fogalom 1 pont.

Megjegyzés: más földrajzi logika alapján helyes ellentétpár is elfogadható.

Összesen 6 pont

10. FELADAT

a)

Minden jó helyre beírt megye neve 1 pont.

Megjegyzés: csak a hibátlan megyenév esetén jár a pont.

1+1+1 pont

3 pont

b)

1. H
2. I
3. I
4. I
5. H
6. I
7. I
8. H
9. H

Minden helyes válasz 1 pont.

9 pont

Összesen 12 pont

11. FELADAT**a)**

1. Frankfurt
2. Prága
3. Krakkó
4. Strasbourg
5. Stuttgart
6. München
7. Bécs
8. Pozsony
9. Bukarest
10. Constanța

Minden jó válasz 1 pont.

10 pont

b)

Ipari háromszög

11. Torino
12. Milánó
13. Genova

Minden jó válasz 1 pont.

4 pont

c)

Száva

14. Ljubljana
15. Zágráb
16. Belgrád
- 15.
- 14.

Minden jó válasz 1 pont.

6 pont

d)**B**

1 pont

Indoklás: sekély vízű, lapos tengerpart, ami a kisgyermekkel érkező vendégek számára biztonságosabb / a gyerekek számára is alkalmas fürdőzésre / sekély vízű és homokos tengerpart.

1 pont

*Megjegyzés: Elfogadható A is, ha az indoklás földrajzi szempontból helyes:**kevesebbet kell utazni a kisgyerekekkel, mert közelebb van hozzánk / tisztább a tengervíz.**Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.*

2 pont

Összesen 22 pont**12. FELADAT**

- a)** Az exportorientált politika célja a kész termékek minél nagyobb arányú kivitele, az új politika célja a külföldön történő beruházás/ a külföldi országokban való tényleges megjelenés/ a tőkebefektetés.

1+1 pont

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható

2 pont

- b) Energetika / energia szektor 1 pont
 Bányászat / nyersanyag-kitermelő ágazat / kitermelőipar 1 pont
Megjegyzés: a sorrend nem számít. 2 pont
- c) A külkereskedelmi (export) többletből. 1 pont
1 pont
- d) A nyersanyag (és energiabőség) miatt. 1 pont
1 pont
- e) Szolgáltatás / fogyasztói ipar / feldolgozó ipar / technológiai szektor 1 pont
Megjegyzés: bármelyik említése elfogadható. 1 pont
- f) Már bevezetett márkát szerez meg / elismert márká kerül kínai tulajdonba / kínai középosztály kiszélesedése 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható. 1 pont

Összesen 8 pont**13. FELADAT**

- a)
- A: Peking
 B: Sanghaj
 C: Hongkong
1. Tajvan
 2. Szingapúr
 3. Indonézia
 4. Thaiföld
 5. Fülöp-szigetek
 6. Malajzia
 7. Dél-Korea / Koreai Köztársaság
- Minden helyes válasz 1 pont.* 10 pont
- b) Az újonnan iparosodó államok első hullámához tartoztak: 1, 2, 7
 Az újonnan iparosodó államok második hullámához tartoztak: 3, 4, 5, 6
Megjegyzés: a számok sorrendje az egyes kérdéseken belül nem számít.
Minden helyes válasz 1 pont. 7 pont

Összesen 17 pont**14. FELADAT**

- a) A szárazföldről a szennyvízcsatornákon / folyókon keresztül / a tengerpartokról / strandokról / hajókról / egyenesen a tengerbe ürítik. 1+1+1 pont
Megjegyzés: bármely három említése elfogadható. 3 pont
- b) A tengeráramlásoknak. 1 pont
1 pont
- c) Felhívja a figyelmet az óceánok szennyeződésére. 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható. 1 pont

- d) A széttöredezett műanyagdarabkák bekerülnek a táplálékláncba / az állatok megeszik és elpusztulhatnak / a szétszakadt anyagokba pl. háló, zacskó beleakadnak az állatok és elpusztulnak / a hullámmal a partra jutva szennyezik, elcsúfítják a partot.

1+1 pont

Bármelyik kettő említése elfogadható. Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

2 pont

- e) Nem használhatnak műanyagpalackban levő vizet, üdítőt, italt / ne használjanak műanyag zacskót, használjanak helyette vászontáskát / nem dobhatják a tengerbe a szemetet / szelektíven kell gyűjteni a hajón a hulladékot és a kikötőkben elszállítani / csak természetes csomagolóanyagú árut lehet a hajóra hozni.

1+1 pont

Megjegyzés: bármelyik kettő említése elfogadható. Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

2 pont

Összesen 9 pont**A feladatlappal elérhető összes pontszám: 200 pont**